

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Brevis Institvtio De Salvtari Poenitentia Peccatoris

Viexmont, Claude de

Coloniae Agr., 1725

VD18 1361598X

Cap. V. Quòd præstat iam à iuuentute pœnitentiam agere, quàm eam in senectutem vsque prorogare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50113)

solùm attendit &, quid post hanc futurum sit, præuidere negligit.

Exhortatio.
Pœnitentiæ
dolorem
cæli gaudia
sequuntur.
Augustinus.
Quia impu-
nitum non
debet esse
peccatum,
puniatur a
te, ne tu
pro illo pu-
niaris.
Peccatum
tuum iu-
dicem te ha-
beat, non
patronum.
Præsentia
gaudia se-
quuntur la-
menta per-
petua.

Itaque, frater charissime, melius tibi est hic paruum amaritudinem sustinere, & postea ad æternam dulcedinem peruenire: quàm hic habere falsum gaudium, & illic sustinere sine fine supplicium. Pœnitentiæ labor citò præterit, eius verò præmium in æternum persistit: labor modicus, corona perpetua: e contrario voluptas modica, passio infinita. Voluptas dilabatur cum tempore, pœna verò ei debita permanet sine fine: pro vna guttula voluptatis, illic inuenitur æternitas amaritudinis: hic est quidem paucitas mellis, illic verò magna quantitas fellis: præsentia gaudia sequuntur perpetua lamenta.

QVOD PRÆSTAT IAM A IUVENITUTE POENITENTIAM AGERE,
QVAM EAM IN SENECTVTEM VS-
QVE PROROGARE.

CAP. V.

Peccare spe
pœnitentiæ.

Ob iuven-
tutem suam
differt pec-
cator pœni-
tere.
Homo fa-
cillimè læ-
ditur, diffi-
cillimè sa-
natur.

ESto sanè, frater charissime, vt ad extremam vsque senectutem te certò peruenturum noueris, & in ea pœnitentiam certò acturus sis: ne ea quidem spe, audacter debes peccare. Quòd enim dicis, iuuenis homo sum, facio quod me delectat modò, & postea pœnitentiam agam: perinde est, ac si diceres, Percutio me gladio crudeli, & postea medicinam adhibebo vulneri. Heu miser homo nescis, quòd, vnus horæ puncto vulnus

vulnus accipitur, sed vix longo tempore ad
pristinam sanitatem reuocatur? breuis & faci-
lis est inflictio vulneris, eius tamen curatio
plerumque est impossibilis: non tam facile hæ-
reditas recuperatur, quàm amittitur: nec ita
breuis est contractus recuperationis, sicut alie-
nationis: quia vbi alienatio quandoque est
breuis, eius recuperatio plerumque est impos-
sibilis. Sic opus peccati breue est: eius ta-
men recuperatio, quod per peccatum amittitur,
peccanti impossibilis esset, nisi Dei misericor-
dia pœnitentiæ remedium indulgisset. Sed
qui scis, an post peccatum miserebitur tui Do-
minus, & relinquet post se benedictionem?
qui scis, an peccati tui consequeris veniam?
commissi in Deum peccati certus es, absoluti
à Deo peccati tui certus non es.

Verùm esto sanè, vt certò scias te pec-
cati tui consecutum veniam: tamen si abso-
lutus es à peccati culpa, non protinus ab-
solutus es à peccati pœna; non enim sufficit
conteri, confiteri, & à peccato desistere: sed
etiam oportet commisso peccato per pœ-
nitentiam satisfacere. Neque enim si scriptor
à scriptura cessauerit, quia alia non addidit,
etiam illa, quæ scripserat, deleuit. Nec qui
contumelias alteri irrogat, si postea tacuerit,
non protinus ei satisfecit: cùm profectò ne-
cesse sit, vt quem diffamauit malè loquen-
do, innocentem declaret retractando & bene
loquendo, nec debitor absolutus est; quia alia
non multiplicat, nisi ea, quæ prius mutuò ac-
cepit, persoluat. Sic & tu, qui Deum per pec-

B s

catum

Facilis est
alienatio
bonorum,
sed difficilis
recuperatio
eorum,
quemad-
modum fa-
cile quis læ-
ditur, sed
difficiliter
sanatur.

Iohelis 2.
Nescit ho-
mo, vtrum
amore vel
odio di-
gnus sit.

Satisfactio
necessaria.
Non statim
à pœna ho-
mo absolui-
tur, quam-
uis a culpa
abluatur.

Simile.

Contraria
contrariis
curantur.
Satisfactio
laboriosa.
Augustinus.
Melius est
modica
amaritudo
in faucibus,
quam æter-
num tor-
mentum in
visceribus.

Similitudo.

Augustinus.
Satisfactio
est peccato-
rum causas
excidere, &
suggestioni-
bus eorum
aditum non
indulgere.

Peccans
subinde.

Bernardus.
Nil precio-
sius tempo-
re, & heu nil
hodie eo vi-
lius inueni-
tur, transiit
dies salutis
& nemo re-
cogitat.
Nemo sibi
perire diem,
& nunquam
rediturum
causat.

catum offendisti, confitendo nondum ei pœ-
nitus satis fecisti: sed vt contraria contrariis
curentur, oportet vt qui peccando sensisti vo-
luptatem, satisfaciendo sentias pœnam & la-
borem. Deus qui peccatoris conuersionem
toto corde desiderat, ab infernali morte pec-
cato debita pœnitentem liberat: ei restituit
gratiam gratum facientem, pœnamque æter-
nam commutat in temporalem: aut cum mi-
sericordia luendam in mundo, aut cum distri-
ctione persoluendam in Purgatorio. Velut
sæpe ægrotus moreretur, nisi medicaretur,
non tamen statim medicatus sanatur: languet
victurus, qui prius sine dubio erat moriturus:
sic peccator, qui sine pœnitentia æternaliter
moreretur, per pœnitentiæ remedium ad æter-
nam vitam reuocatur. Quanta putas illi pec-
cato opus est temporali satisfactione, cui prius
debeatur æternus ardor gehennæ? Quam sa-
tius tibi est peccatum omnino non admittere,
quod tanta contritione, tantis lachrymis, tan-
tis denique laboribus tibi est expiandum: si
ex Dei misericordia fortè contigerit (vt certè
necesse est) te resipiscere, & in melius vitam
tuam commutare? Mercator ille stultus est, qui
facit aliquem contractum, cuius scit se postea
pœniturum.

Tu verò quotidie toties & tam grauius
peccas, vt si Deus te nunc ad baptismalem in-
nocentiam repararet, teque ab omni & culpa
& pœna omnino absolueret: adhuc tamen aliis,
quæ breui tempore committeres, vix tota vita
tua satisfacere posses. Et nunc ad bene ope-
ran-

randum non resurgis? sed noxio sopore in peccatis tuis securus semper dormis, dicisque, paululum adhuc in peccatis meis dormiam; & postea ad bonum opus per pœnitentiam resurgam. Te bonum opus sic de die in diem semper differente, tandem fiet, vt pœnitentiæ agendæ tempus congruum infructuose elaboratur, & anni tui sicut vmbra prætereant; & iudex inprovisus adsit, qui malefacta tua puniat, & te nec opinantem intercipiat. Nunc tempus est valdè pretiosum, & illud inutiliter expendis: veniet tempus, quando vnam horam pro tua emendatione desiderabis, quam nescio an impetrabis. Atque vtinam res omnis ad temporis iacturam veniret, nec peccatorum tuorum cumulus in dies cresceret, minore tandem tibi opus esset pœnitentia: sed proh dolor, vnde placare Deum debueras, inde eum magis magisque contra te irritas: quantò amplius viuis, tantò amplius peccas: quantò vita tua est longior, tantò culpa tua fit maior; Sicque diuturnæ vitæ tempora, quibus vti debueras ad pœnitendi auxilium, tibi in damnationis conuertis augmentum. Nunc accepta pœnitentiæ tempora conuertis ad culpam, sed districtus iudex cùm venerit, indulta misericordia: tempora tibi conuertet ad pœnam.

Peccata tua senio non moriuntur, nec vetustate temporum obruuntur: quinimò velut in hydra vno capite resecto, alia validius & numero sius pullulantia renascuntur. Sic peccata peccatis aggregas, & ea absque numero multiplicas. Quantò diutius in ferro rubigo fuerit,

Sed sicut capillus de capite, sic nec momentum peribit de tempore. Tempus pœnitentiæ frustra non terendum. Prætereunt dies nostri, & velocius aduenit clarus aduentus Domini.

Væ illis qui tempus suum inutiliter perdunt, nam quantumcunque bene vixeris, & maiora bonorum operum lucra incessanter accumulatis, moriens tamen melius vult vixisse, & maiora bonorum operum lucra fecisse.

Nota. Difficile est assueta relinquere, De mala consuetudine. Similitudines.

fuerit, tantò vehementiùs intenditur: & semper magis ac magis ferrum corrodit, & inde difficiliùs eraditur. Sordes quantò in vase relinquuntur diutius, tantò inde amouentur difficiliùs: sic quo diutius malis moribus assueueris, eo difficilius ab iis auelleris: quibus non alieno ferro, sed tua ferrea voluntate semper magis magisque religatus detineris. Nunc peccatorum laqueis te explica: ne posthac dum iis te ipsum fortius implicaueris, te inde explicare vix possis. In dies crescit peccatorum tuorum cumulus, simul decrescit ætatis tuæ robur & virtus: quantò plura & maiora fuerint peccata, tantò pro iis maiora agenda est pœnitentia, quid igitur quando peccatorum tuorum sarcina est leuior, & tu ad illam ferendam es fortior: grauissimum onus pœnitentiæ, humeris tuis differs imponere? Præter rationem est, vt in senectutem quæ omnium ætatum est debilissima, totum pœnitentiæ onus reiicias: & quando debilior eris, tunc onus, quod indies fit maius maiusque, portare proponas.

Si seruus iuuenis, à Domino suo multis affectus bonis: postea ei vltèrius seruire nolit, sed tota vita sua ei contrarius sit: & capitali domini sui seruiat inimico, statuens tandem post multas offensas seruire vero suo domino: cum ei modico tempore, & nulla pœnè in re poterit prodesse, qualis tibi videretur seruus ille? Si dispensator quispiam lautissima quæque daret extraneis, & domini sui inimicis: & putidissima quæque domino suo exhiberet, quis

Pœnitenti proponendum, quod sequitur. Peccatorum sarcina in dies fit maior. Seneca 67. Cap. Fluunt omnia, & in assidua diminutione sunt corpora nostra, rapiuntur fluminum more. Quicquid vides, currit cum tempore: Homo fluida est materia & caduca, & omnibus obnoxius casibus. Seruus transtuga. Similitudo pulcherrima.

Dispensator infidelis,

talem dispensatorem fidelem inueniret? quas pœnas ab utroque dominus exigeret? nonne tuo ipsius iudicio digni essent, vt ligatis manibus & pedibus in tenebras exteriores mitterentur, vbi fletus & stridor dentium incessanter audiuntur? Tu verò ille ipse es seruus nequam & non fidelis dispensator: qui mundo & diabolo in ætatis tuæ fortitudine seruis, & domino Deo tuo in senectutis tuæ debilitate seruire proponis: qui mundo & diabolo iuuentutis tuæ immolas florem, Deo autem senectutis tuæ fœcem. Idcirco dignus es, vt suspendatur mola asinaria in collo tuo, & sic mittaris in profundum inferni. Iustum enim est vt mortuus nunquam careas tormento, qui viuus nunquam carere voluisti peccato: qui tum demum quæris benè agere, quando iam compelleris de corpore exire: qui tum demum cettare proponis, quando tibi deerit stimulus carnis, qui te collaphizet, & legi mentis tuæ repugnet. Sed de continentia non es habiturus præmium, qui contra vitia non habueris bellum: eos duntaxat expectat gloria, quibus laboriosa fuerint certamina; non eris strenuus miles in senectutis tuæ debilitate, qui semper væcors & fugitiuus fueris in iuuentutis tuæ fortitudine.

Itaque, frater charissime, ne moreris de die in diem conuerti ad Dominum, ne id differas in diem crastinum: ne in horam quidem sequentem, sed ne in temporis quidem momentum. Surge, & in hoc temporis puncto pœnitentiam incipe: tibi ipsi dicens, lusisti satis, edisti satis, atque bibisti, nunc tempus est

pœ-

seruus est nequam quicquid peccato est obnoxius.

Match. 18.

Perseuerantia in peccatis.

Serius pœnitere cupiunt plerique hominum.

Vbicunque non est bellum, ibi non erit victoria vlla.

Pœnitentia non differenda.

Chrylost.

Certaminis hoc est & pugnandi tempus, ergo etiam & vulneris ag-

cupiendi, &
dolendi, &
sanguinis
effundendi
tempus est,

pœnitendi, nunc tempus est pugnandi, nunc tempus est se emendandi. Hic dies aliam vitam affert, alios mores postulat.

QVOD PRÆSTAT IN MVNDO
POENITENTIAM AGERE, QVAM IN
PVRGATORIO PRO PECCATIS
SATISFACERE.

CAP. VI.

Augustin.
Qui in aliud
sæculum dis-
tulit fru-
ctum con-
uersionis,
prius purga-
bitur igne
purgationis.
Hic etsi non
sit æternus,
miro tamen
modo gra-
uius est; su-
perat enim
omnem pœ-
nam, quam
homo vn-
quam passus
est in hac
vita, vel pa-
ti potest.
Purgatorii
acerbitas.
Ignis pur-
gatorii &
inferni
idem.

Ignis pur-
gatorius est
transitorius,

AT dixeris, scio quidem magna opus esse satisfactione pro peccatis meis, propter quæ mihi paratus æternus ignis: idcirco in senectute partem pœnitentiæ agam, & in purgatorio pœnitentiam meam perficiam. Ibi-que pro peccatis meis plenè satisfaciam. R. Nescis, heu nescis, quid petis, frater charissime, qui purgatorium petis. Grauius est esse in purgatorio, quamdiu possit oculus claudi & aperiri, quàm tota illa pœna quam sanctus Laurentius sustinuit in craticula: solum purgatorii momentum, superat omnes passiones Sanctorum: nulla pœna temporalis igni purgatorii est comparabilis. Ignis ille purgatorius etsi non est æternus, durior tamen est, quàm quidquid in hoc sæculo pœnarum posset cogitari, sentiri vel videri; nam sicut idem ignis purificat aurum, & consumit lignum: ita etiam purgatorii & inferni vnus idemque est ignis, in hoc tamen differunt, quòd ille transitorius est, hic verò æternus: ad cuius comparationem ignis noster est quasi ignis pictus, in quo
si ne